

УДК 140,8:17.023.34(477)

ФІЛОСОФІЯ ЩАСТЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Студ. А.І. Трибуналова, гр.БМТБ1-17

Науковий керівник доц. А.В. Сакун

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета дослідження: полягає в аналізі категорії щастя у творчості і філософії Г.С Сковороди.

Завдання розкрити особливості пошуку щастя у творчості Г.Сковороди; дослідити концепцію «сродної праці» як шлях до щастя людини.

Об'єкт дослідження: філософія щастя Г.Сковороди.

Предмет дослідження: духовне буття людини.

Методи дослідження: системний аналіз, історизм та ін.

Наукова новизна: доведено, що за мислителем щастя полягає у свободі (особистісній і соціальній), у виконанні улюбленої роботи і в суспільному щасті, коли люди живуть у злагоді і доброті.

Практичне значення: матеріали дослідження допомагають зрозуміти трактування мислителем категорії щастя та можуть бути використані студентами при підготовці до практичних занять.

Результати дослідження. У своїх філософських трактатах, байках, поетичних творах Сковорода роздумує над природою людського щастя і шляхами, що ведуть до нього. Щоб бути щасливим, вважає поет, не треба шукати багатства, чинів, слави, бо все те скороминує і тлінне. Не тіло повинно панувати над людиною, забираючи її в полон своїх нікчемних потреб, а дух, що єднає нас із Вічністю, з Богом. Часто люди блукають світом у пошуках химерного щастя, страждають і зневірюються, бо всі їхні зусилля виявляються марними. А бути щасливим зовсім не важко, варто лиш стати мудрішим і заглянути у своє серце. Адже Царство Боже в нас самих. То ж пізнай самого себе! Щастя — у серці, серце — в любові, любов — у законі Вічного. Всі люди рівні перед Богом, і кожен може досягти щастя. Його не купиш за гроші, воно дається завжди безкоштовно. Бо ціна його вимірюється не грошима, а зрілістю душі. Неодмінною умовою щастя є чесне життя. Той, хто має чисту совість, не боїться смерті.

«Хто ж бо зневажить страшну її сталь?

Той, в кого совість, як чистий кришталь».

Кожна людина — то окремих світ, складний і таємничий. Тільки пізнаючи цей світ, можна виявити нахили і здібності, дані нам Богом, і присвятити себе справі, яка принесе радість і задоволення. "Сродна" праця робить людину по-справжньому щасливою, бо труд — основа нашого життя. У байці "Бджола і Шершень" стверджується думка про те, що "сродна" праця є потребою душі, а не важким обов'язком. Бджола усвідомила цю істину, бо мудріша за Шершня, який нікому не приносить ніякої користі, а тільки користується плодами чужої праці. Хіба мало таких пристосуванців у наш час? Наживаються за чужий рахунок і сміються над "дурними", що потом заробляють свою чесну копійку. Вони й не підозрюють, наскільки обкрадають самі себе, адже не судилося їм пізнати справжнього щастя. Хіба може бути щасливою людина, яка не реалізувала своїх можливостей? Це як квітка, що так і не розцвіла, засохла пуп'янком. Щоб цього не сталося, Сковорода радить виховувати дітей відповідно до їх здібностей і особливостей характеру. У філософському трактаті "Алфавіт, чи Буквар світу" однією з умов щастя проголошується також дружба з людьми, близькими за інтересами та переконаннями. Тільки тоді може проклястися

місток від серця до серця, коли немає між ними глухої стіни нерозуміння. Важко спілкуватися людям з різним рівнем духовного розвитку. Проте й ворожнечі між ними не повинно бути. Бо любов до ближнього — то найголовніший закон життя нашого. Якщо людина живе за Божими заповідями, приборкує свої бажання, прямує до правди, то вона не розминеться зі щастям. Сковорода проповідував просте, убоге життя, близьке до природи: В город не піду багатий — у полях я буду жить, Вік свій буду коротати там, де тихо час біжить.

Свою філософію поет підтвердив власним життям. Він жив так, як учив. Міг стати придворним співцем, а став мандрівним учителем. Міг надбати багатство, а надбав мудрість. Міг жити в розкішних палацах, а обрав замість них широкі шляхи та зелені діброви. Так і мандрував від села до села, щедро даруючи людям скарби свого серця, ведучи таємну розмову з деревами, квітами, пташками, творячи тиху молитву до Бога у величному храмі природи. І всміхалось до нього ласкаве сонце, і пестили його шовкові трави, і земля дарувала силу й натхнення. А люди тягнулися до світла, яке він випромінював, вдячно ловили слово істини і бережно клали до скарбниці життєвої науки. А щоб невичерпним було джерело мудрості, філософ власноручно викопав цілющу лісову криницю. І ось уже два століття до її нескаламученої води спрагло припадають чисті серцем і душею. Може, і їм відкривається таємниця людського щастя? І тоді прозрілі серця шукають інші стежки у світі, обминаючи пастки життєвих втіх і насолод, як обходив їх Сковорода, бо то рабство і смерть для душі... Невільник не буває щасливим. Тому порви пута рабства і лети до волі, до щастя, до безсмертя! Таким було слово істини, яке поет лишив у спадок своїм близьким і далеким нащадкам.

Висновки: Внесок Г.Сковороди у філософію був колосальним. Особливе місце у творчості Г.Сковороди посідала категорія щастя. Він дав практичні поради, як звичайна людина може досягнути його. За мислителем, щастя полягає у свободі, у виконанні улюбленої роботи і суспільному щасті, коли люди живуть у злагоді і доброті.

Ключові слова: Г.Сковорода, щастя, душа, людина, серце.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сковорода Г.С. Сад пісень: вибрані твори /Г.С. Сковорода. – Київ: Веселка, 1972. – с.198.
2. Жулинський М. Григорій Сковорода /М.Жулинський//Д ивослово. – 2004. -с.29-32.
3. Гусленко Р. До питання філософії серця у творах Г.Сковороди, П.Д.Юркевича, В.О.Підпалого // Переяславські Сковородинські зб.наук. праць.- Переяслав-Хмельницький, 2011. – Вип.1 .- с.15-20.